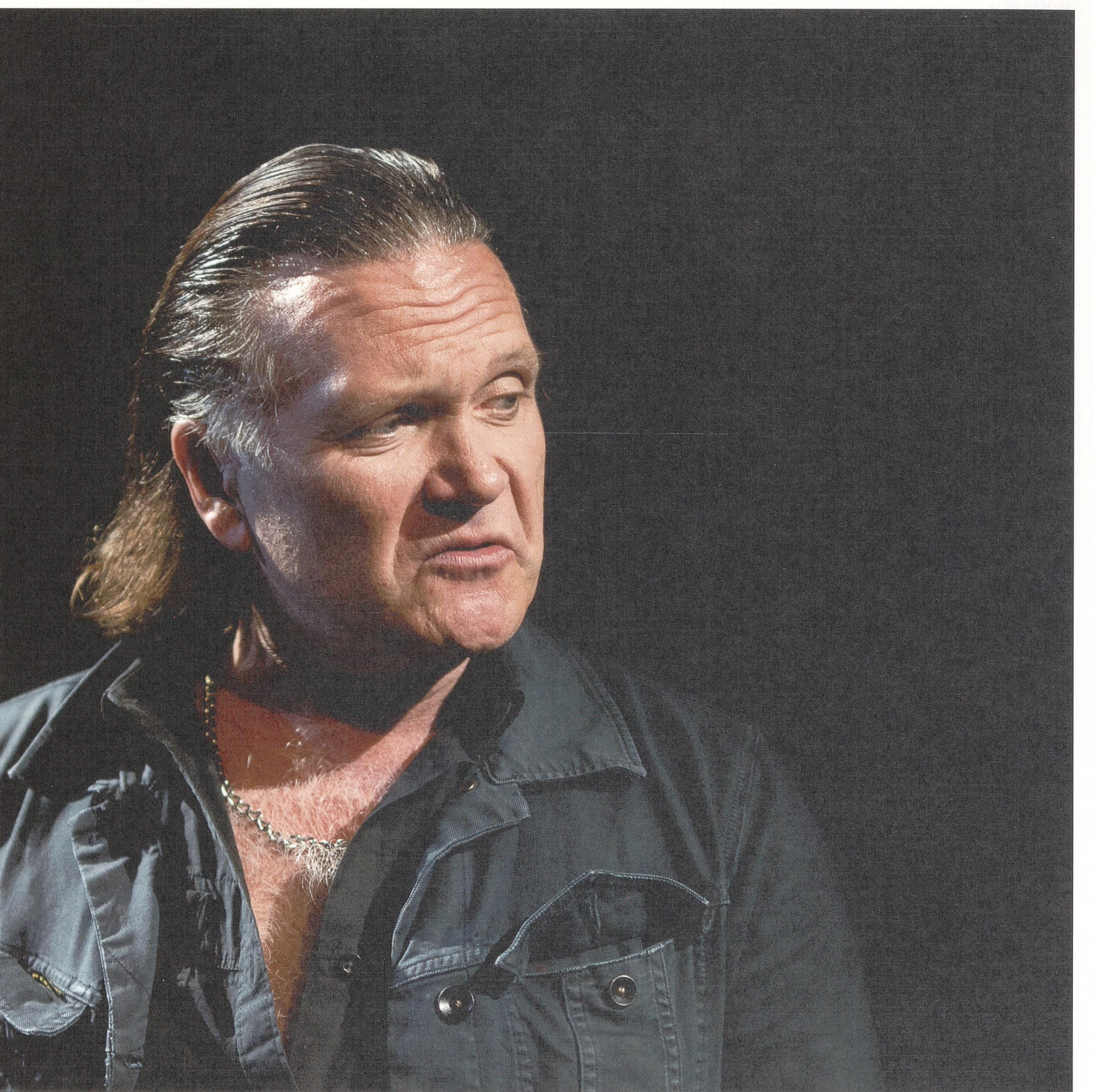

A vintage-style wallpaper featuring a repeating pattern of green vines with leaves, clusters of purple grapes, orange and pink flowers, and various fruits including pears and apples. The background is a light beige color with a subtle grid pattern.

FEMTI FLOTTE ÅR MED
FRODE KOMMEDAL

AV TORE RENBERG – URPREMIERE 22. APRIL

Arne Nøst

ARNE NØST, TEATERSJEF

VELKOMMEN

Lokal, kortreist dramatikkk takk, gjerne det. Her skal det vises «vanlige folk» på scena, lokale karakterer med egen dialekt og tilhørighet, med egen heim og utsikt, et gløtt, til Ryfylkeheiene.

Tore Renberg henter fram fra egen fantasi og kunnskap et lite univers av realistisk inspirert scenedrama, et stykke som vi ønsker kan kile deg til smil og litt vemod.

På Rogaland Teater setter vi opp ulike tekster, i forskjellige sjangre, med et spekter av virkemidler og intensjoner. Hos oss kan publikum oppleve både det ene og noe annet, og *Femti flotte år med Frode Kommedal* er en type forestilling du sjelden ser her.

Renbergs evne til å forstørre små detaljer som vi ikke tillegger særlig vekt i hverdagen, hans blikk for «virkeligheten» i Østre bydel, hans effektive språklige humor, og nå, hans debut som instruktør i teatret, gjør at vi med glede håper du rett og slett får en fin kveld hos oss.

– WE ARE FAMILY, MEN DET ER KJEMPEVANSKELIG

Geggi - Espen Hana

Rundt 50 år, nettopp løslatt fra fengsel. Kompis av Svein-Inge og Hilde. Gammel husvenn av generasjonsboligen i Østre bydel. Et sjarmerende "dra-te-tryne", en lygefant og historieforteller. Men også en voldsmann, en kjeltring og en gjenganger i det kriminelle miljøet.

"Du kan aldri ta lett nok på ting,"
er Geggis mantra.

Svein-Inge - Marko Kanic

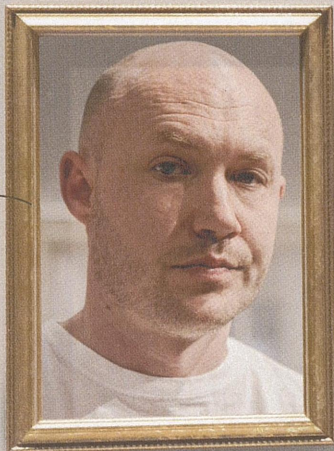
40 år, gift med Hilde og far til Fredrik. Sønn av Bodil. Svein-Inge arbeider som t-skjorte og kopp-ansvarlig hos Trykkerispesialisten. Han er en godslig mann med enkle mål i livet. Sveini er godt fornøyd når han får den originale Safarikjeksen og er tilfreds med å være der han er i livet.

Bodil - Gretelill Tangen

I starten av 60-årene, mor til Svein-Inge og bestemor til Fredrik. Svigermor til Hilde. Hun er huseieren som troner på toppen av generasjonsboligen i Pedersgata. Bodil jobber ved et bakeri i byen og har aldri hatt en sykdedag i sitt liv. Hun akker seg over det aller meste og synes den eneste rette måten er hennes måte

Hilde - Marianne Holter

Omlag 40 år, gift med Svein-Inge og mor til Fredrik. Hilde er svigerdatter til Bodil. Hun jobber i restauranten på et hotell i byen. Hilde bærer litt for mye på skuldrene sine, hun sliter litt med å skinne for tiden og synes ikke nikotinplasteret fungerer optimalt.

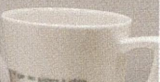
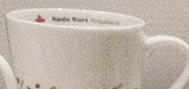
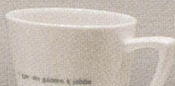
Fredrik - Magnus Knudsen Rostad

20 år, sønn av Hilde og Svein-Inge, barnebarnet til Bodil. Han er sammen med Silje. Fredrik er lydmann og metal-fan. Han spiller mye luftgitar og har aldri støtt på de store utfordringene.

Silje - Ingrid Rusten

20 år og stykkets eneste innflytter. Hun komme fra et svært velmøblert hjem i Skien og driver et Yoga-studio i Stavanger. Hun er kjæreste med Fredrik. Alt hun ønsker seg er så mye shanti som mulig, et glass vann og levende engasjement.

STUPFORELSKET I TEATER

Tore Renberg debuterte med kortprosa-samlingen *Sovende floke* i 1995, som han mottok Tarjei Vesaas' debutantpris for. Siden er det blitt 12 romaner, åtte barnebøker og ymse andre skrifter, oversettelser til 15 språk, samt flere priser og nominasjoner. For Rogaland Teater har han bearbeidet Kielands *Gift* og Kaizers Orchestras univers, samt skrevet familiemusikalen *Det tusende hjertet*.

Under prøvetiden på *Femti flotte år med Frode Kommedal* kom han i dialog med forestillingens dramaturg, Michael Evans:

Tore, jeg er interessert i høre litt om skriveprosessen. Hvordan begynte stykket som skulle bli *Femti flotte år med Frode Kommedal*? Hva var kimen - en person, en situasjon, en replikk?

Det var en innskyttelse jeg fikk da jeg kjørte hjem etter et besøk ved Åna fengsel for noen år siden. Jeg var der i egenskap av å gjøre research til min kommende roman, Vi ses i morgen, som for en stor del handler om kriminelle folk. En av de innsatte jeg snakket med skulle snart slippe ut, og da jeg sa «Det gleder du deg vel til», svarte han: «Tja. Livet her inne er enkelt og greit. Livet der ute er komplisert.»

På vei hjem fra Jæren begynte dette å virke i meg: Fangen som skal ut i frihet. Møte verden igjen. Derfra dannet det seg en idé om et teaterstykke om en fyr som slipper ut av fengsel og skal møte samfunnet.

Men hvorfor ble ikke stoffet til en roman?

Jeg tenkte i starten litt på om dette var et romanstoff, men forsto ganske kjapt at det var teatermateriale. Konsentrert og tett med mange gode muligheter for situasjoner med friksjon. Samtidig kjente jeg at denne lovbryteren, som jeg kalte Geggj, var en karakter jeg ønsket å se på en scene. En løgner, en karismatisk og

ressurssterk figur; både komisk og tragisk. Og når den tanken hadde landet, tok det ikke lang tid før jeg så for meg en skuespiller jeg er en veldig stor fan av, som jeg lenge har hatt lyst til å skrive for: Espen Hana. Han virket helt perfekt som storsjarmøren og kjeltringen.

Jeg vet ikke om du vet det, men Rogaland Teater får inn flere nye skuespill hvert år skrevet av kjente romanforfattere. De blir nesten bestandig refusert. Det virker som om det å skrive et godt skuespill krever et annet talent enn det å skrive gode romaner. Har du tanker om dette? Hva er forskjellen mellom dramatikk og romanskrijving?

Jeg må innrømme at jeg selv har mottatt flere av disse refusjonene, fra mange norske teaterhus. Velfortjente, sådan! I mine tidlige år som forfatter skrev jeg noen teaterstykker jeg var overbevist om at kom til å bli spilt på scener over hele verden, og jeg forsto lite av det da de ble refusert av samtlige, he he.

Så kom det en fase hvor jeg beveget meg inn i en romanform som var mer episk, situasjonsbettinget og karakterdrevet. Altså fra og med Mannen som elsket Yngve. Dette resulterte i at jeg begynte å arbeide på en måte som ligner mer på det grunnleggende teatrene enn jeg hadde gjort før.

I tillegg begynte jeg ved starten av 2000-tallet å jobbe med filmmediet, som ligger teaterformen nærmere enn romanen. Men likevel har det tatt meg svært mange år å føle meg trygg som dramatiker, og jeg opplever fortsatt at teatermanuset kanskje er den vanskeligste formen å arbeide i.

Men for å gripe tilbake til spørsmålet ditt, hvis jeg skal våge meg på generalisering: Romaner er - unnskyld det utilsiktede koketteriet - lett å skrive. Du kan benytte alle dine evner som skrivende menneske. Du behøver ikke å holde tilbake med mindre selve stoffet krever det. Med en metafor: Hele symfoniorkesteret får spille. Og alle skal høres.

Og hvor ligger forskjellene, tenker du?

Teatermanuset er ikke et endelig produkt i seg selv, som romanen er, det er et redskap. Du arbeider, som dramatiker, ikke i første rekke for at noen skal lese det du skriver, du arbeider for at noen skal benytte det du skriver i prosessen for å lage en god

oppsetning. Nå finnes det selvsagt en rekke teaterstykker som er fine å lese, men om man går til verket som dramatiker med det for øyet, så har man tråkket feil inn i rommet.

Du har også bakgrunn fra teatret i oppveksten, har det preget deg?

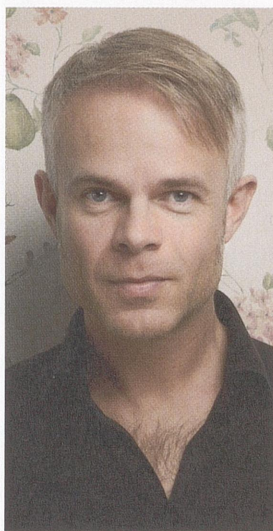
Ja, definitivt. Allerede fra jeg var 4-5 år gammel og satt i salen og så oppsetninger på Barneteatret i byen vår, så var jeg stupforelsket i teatret. Magien når teppet går opp! Sangene! Dansen! Mystikken! Illusjonene! Enda hardere forelsket ble jeg da jeg så Annie i 1982. Og da jeg selv begynte ved Barneteatret i 1986 følte det som å entre himmelen. Jeg spilte mye teater fra jeg var 13 til jeg ble 19, både ved Rogaland Teater og ved Iduns Julekomedie på Kongsgård, og selv om jeg aldri ønsket å bli skuespiller, så tenker jeg at disse årene med teatererfaring har vært utrolig viktige for meg. Jeg tror han som har skrevet *Femti flotte år med Frode Kommedal*, og setter det opp, har mye til felles med han som gikk her og lærte mot slutten av åtti-årene, under Elsa Nordvang og sammen med Marko Kanic, Stian Kristiansen, Marianne Holter og de andre barneteaterungene.

Flere av romanene dine er preget av grundig research. For eksempel Mannen som elsket Yngve, som foregår i Stavanger på helt bestemte dager på 1980-tallet. Gjorde du noe research da du skulle skrive et teaterstykke om en småkriminell fra østre bydel i dag?

Absolutt. Jeg har brukt mange timer i samtale med både innsatte og ansatte i norske fengsler, og jeg har snakket mye med folk som av ulike grunner har brutt loven. Det har gjort meg i stand til å forstå dem bedre, tror jeg, noe som er nødvendig for å forsvare dem i skriveakten; akkurat slik skuespillere må forsvare karakteren de spiller.

Du har også vært inspirert av Mike Leighs filmer og metode, vet jeg?

Hvis jeg må lage en liste over fem kunstnere som har preget meg sterkt vil Mike Leigh være en av dem. Helt siden jeg så *Naked* i 1993 har jeg vært imponert av det

■ TORE RENBERG

(F. 1972) debuterte i 1995 og har siden utgitt bøker i de fleste sjangre, samt skrevet for film og scene. Renberg har et stort lesende publikum, bøkene hans er prisbelønt og oversatt til en rekke språk. I 2013 kom den nyskapende thrilleren *Vises i morgen*. Med denne potente og amoralske thrilleren fornyet Tore Renberg spenningsromanen, til stor applaus fra lesere og kritikere. Den var første bok i Teksas-serien. Angrep fra alle kanter er andre bok. For denne ble Renberg nominert til Bokhandlerprisen. Tønes har skrevet låten *Indianara* til Tore Renbergs *Angrep fra alle kanter*.

han har laget, både for film og teater. Spesielt stykket *Abigail's Party* og filmene *Life is Sweet* og *Secrets and Lies*, har nok virket inn på *Femti flotte år med Frode Kommedal*. Jeg er veldig svak for det jeg opplever som hans totale humanisme, og jeg kjenner få som har en så presis hånd med det realistiske arbeidet som Leigh, og jeg vet ikke om noen som overgår ham når det gjelder karakterstudier. Metoden hans, som du nevner, har jeg vært fascinert av; spesielt hvordan han bygger karakterer sammen med skuespillerne og utnytter deres kapasiteter og særtrekk til fulle. Den fikk jeg også til dels benytte meg av i startfasen denne gang, spesielt i samtalene mine med Espen Hana, men også i samtaler med Marianne Holter og Gretelill Tangen, hvor de alle kom med flotte innspill og refleksjoner som jeg tok med meg inn i skrivingen.

Og nå står du her og regisserer det selv, hva tenker du om den dobbeltrollen du har?

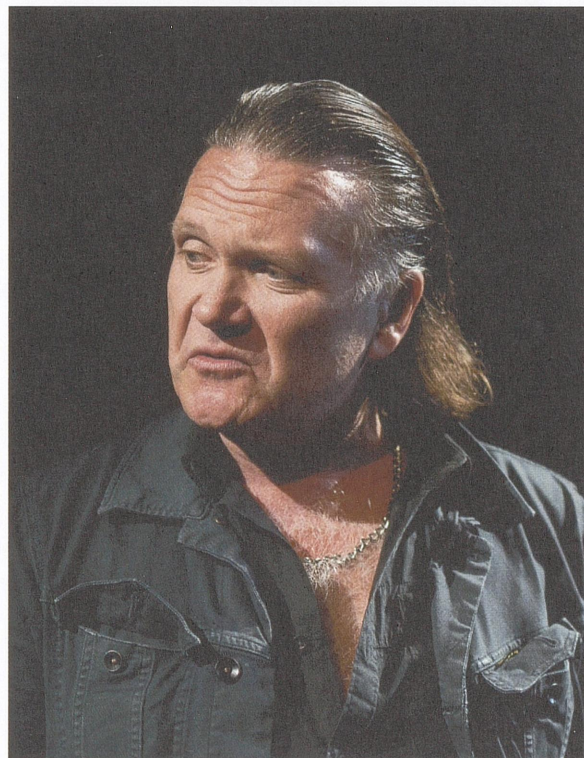
Jeg er førsteregutt som regissør og klar over ulempe det fører med seg at jeg ikke har gått regiskole. Min force ligger i at jeg kommer til regiarbeidet med den innsikten forfatteren har i sitt eget stoff. Forhåpentligvis resulterer det i noe interessant. Ellers har jeg vært bevisst på å skille mellom instruktøren og forfatteren; jeg har prøvd å la instruktøren utfordre forfatteren. Ellers har jeg forsøkt så godt jeg har kunnet å være en lyttende instruktør; jeg har vært omgitt av fantastiske skuespillere og et topp apparat her ved teatret, alle har ivare tatt prosessen der jeg ikke har strukket til.

Alt i alt har dette vært en veldig lærerik og givende tid for meg, så nå får vi se hva publikum sier når de møter Geggi, Sveini, Hilde, Bodil, Silje og Fredrik!

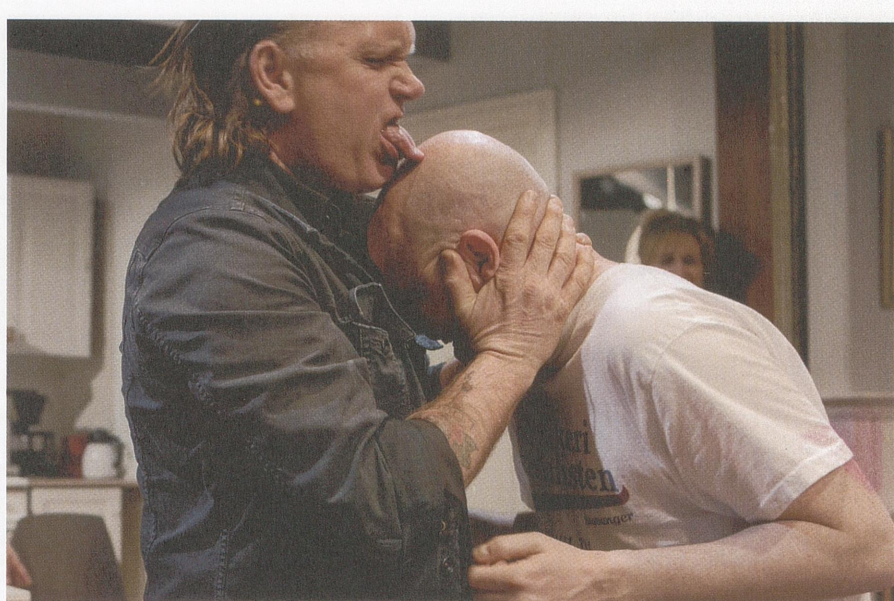

**– WE ARE FAMILY,
MEN DET ER KJEMPEVANSKELIG**

Europpris

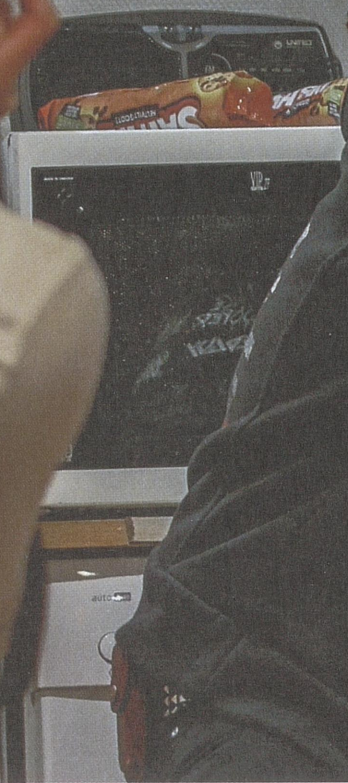
ASKO

Trykkeri spesialisten

Stavanger

HVA VIL DU
HA SAGT?

**FEMTI FLOTTE ÅR MED
FRODE KOMMEDAL**

AV TORE RENBERG – URPREMIERE 22. APRIL 2015

DRAMATIKER OG REGISSØR: **TORE RENBERG**

SCENOGRAF: **ARNE NØST**

KOMPONIST: **JANOVE OTTESEN**

KOSTYMEDESIGNER: **RAGNHILD ANDA TENGESDAL**

DRAMATURG: **MICHAEL EVANS**

LYSDESIGNER: **BØRE NOER BORREVIK**

MASKØR: **JILL TONJE HOLTER**

MEDVIRKENDE: **ESPEN HANA, MARIANNE HOLTER,**

GRETELILL TANGEN, MARKO KANIC,

INGRID RUSTEN & MAGNUS KNUDSEN ROSTAD

SCENOGRAFI OG KOSTYMER ER TILVIRKET VED ROGALAND TEATERS VERKSTEDER

SCENE
SKIFTE

ROGALAND
TEATER